

Marek Šmíd

VLIV HODNOTOVÝCH ORIENTACÍ NA SŇATEČNOST V ČR

Oponentský posudek bakalářské práce

Shodou okolností se mi tento semestr dostalo do ruky přes třicet seminárních prací z Metod a technik sociologického výzkumu, zabývajících se stejným tématem jako bakalářská práce Marka Šmída. Ať už je to pro autora plus, nebo minus, srovnání mám tedy široké. Navíc předkládaný text skutečně působí dojmem rozšířené seminární práce do „metod“. Vychází pouze z 12 literárních zdrojů, mezi nimiž analýzu dat autor zaštiťuje „Materiály do kursu SOC108“, hojně se vyskytují citace z druhé ruky, převzaté z přehledových prací Hamplové a Rabušice, což ve výsledku znamená nepříliš hluboký teoretický úvod. Zejména se však autor při interpretaci dat nevyrovnává s nástrahou, na které ztroskotaly mnohé seminární práce jeho kolegů a kolegů – o těchto problémech se zmíním později. Na druhé straně oceňuji poměrně čistou analytickou práci s daty a zejména inovativní prvek srovnání dvou identických otázek, kladených v ve výzkumu PPA2(2001) a MPR(2005). I po formální stránce působí práce dobrým dojmem, výjimkou je však zpracování jmenného rejstříku.

Nyní však zpět k problému interpretace dat. Název práce slibuje zkoumání vlivu hodnotových orientací na sňatečnost v ČR. Otázky v dotazníku, na nichž je postavena analýza však zkoumají názor respondentů na to, proč mladí lidé odkládají, či neuzavírají sňatek,¹ nikoliv důvody sňatkových kandidátů samotných. Volba jednotlivých příčin tedy může odrážet hodnotové orientace samotných respondentů stejně dobře, jako může odrážet jejich snahu vystihnout hodnotovou orientaci oné pomyslné „mladé generace“. Rozdíl těchto interpretačních linií je v práci slabě reflektován a nedůsledně aplikován. Interpretace tak jsou někdy zavádějící (nebo přinejmenším nereflktují možnost dvojího čtení). Například (str. 13): *Praktická část této práce se zbude zaměřovat na analýzu důležitosti níže uvedených faktorů (důvodů) k odkládání sňatků v české populaci.* Či v závěru (str. 56): *Jaké byly v těchto letech tedy důvody k odložení sňatku v české populaci ve věku 20 až 39 let? Byly některé důvody specifické pro některé skupiny?* Zcela na závěr práce je tento problém diskutován, nicméně tato úvaha musí tvořit interpretační základ textu, nikoliv diskusi k výsledkům.

Shrnutí: Teoretický úvod práce je slabý, práce s daty však na dobré úrovni. Sociologická interpretace výsledků ale pokulhává a závěr práce také nenabízí mnoho. Proto hodnotím D.

V Brně dne 12. 6. 2008

Petr Fučík

¹Znění otázky v PPA2: „Narůstá počet mladých lidí, kteří se žení a vdávají ve stále vyšším věku anebo vůbec ne. Jak důležitou roli hrají podle Vás v této souvislosti následující faktory?“

A v MPR: „Narůstá počet mladých lidí, kteří se žení a vdávají ve stále vyšším věku nebo se neberou vůbec. My Vám teď nabídneme několik možných důvodů a poprosíme Vás, abyste z nich vybrala dva, které jsou podle Vašeho názoru nejdůležitější. Tyto vybrané důvody pak ještě seřadte podle pořadí důležitosti“